

DOI: <https://doi.org/10.61491/yk.15.2023.8026>

**საუკუნე-ნახევრის ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის
სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა**

**Kutaisi Public Library,
named after Ili Chavchavadze
for over a century and a half**

რიტა წაქაძე

ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა
საქართველო, ქუთაისი

Rita Tsakadze

Kutaisi Public Library
Georgia, Kutaisi

აბსტრაქტი

ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა საქართველოს ერთ-ერთი უძველესი წიგნსაცავია. იგი ფლობს მილიონზე მეტ საბიბლიოთეკო დოკუმენტს: წიგნებს, პერიოდულ გამოცემებს, CD-DVD კოლექციებს. ფონდში დაცულია როგორც ქართული, ისე უცხოენოვანი ლიტერატურა. ბიბლიოთეკის სიმდიდრეა უნიკალური და იშვიათი გამოცემები, რაც ეროვნულ საგანძურს წარმოადგენს.

ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა 1873 წელს დააარსა ანტონ ლორთქიფანიძემ. წელს ბიბლიოთეკა საუკუნე-ნახევრის გახდა.

გახსნის პირველი დღეებიდანვე ბიბლიოთეკა იქცა ქუთაისის მოაზროვნე საზოგადოების თავშესაყარ ადგილად. მან თითქმის 20 წელი იარსება, ხოლო 1893 წელს, როცა ქალაქის მმართველობამ გადაწყვიტა ქალაქში საზოგადო საჯარო ბიბლიოთეკა დაეარსებინა, ანტონ ლორთქიფანიძემ, ყოველგვარი საფასურის გარეშე, საკუთარი ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი გადასცა ქალაქის გამგეობას, რითაც ფაქტობრივად საძირკველი ჩაუყარა ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკას.

1930 წელს ბიბლიოთეკას ქუთაისის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა ეწოდა და მის პირველ დირექტორად კოსტა თავბერიძე დაინიშნა.

შენობა, რომელშიც დღეს ბიბლიოთეკა არის განთავსებული, მას 1934 წელს გადაეცა. თავდაპირველად ეს შენობა კომერსანტ გიორგი სტეფანეს ძე აკოფოვის საცხოვრებელი სახლი იყო.

1914-1915 წლებში შენობას, ინჟინერ ე. ფრიკეს პროექტით, დაამატეს მესამე სართული და ასეთივე სახე აქვს დღესაც.

1957 წელს ქუთაისის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკას დიდი ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის – ილია ჭავჭავაძის სახელი მიეკუთვნა.

1974 წელს ქუთაისში, საჯარო ბიბლიოთეკის ბაზაზე, განხორციელდა ქალაქის ბიბლიოთეკების ცენტრალიზაცია. დღემდე ყველა საქალაქო და საბავშვო ბიბლიოთეკა სტრუქტურულად ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკას ექვემდებარება.

ამრიგად, დღეისთვის ქუთაისში მოქმედებს ქალაქის თვით-მმართველობის დაქვემდებარებაში მყოფი ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა 12 ფილიალით: 10 საქალაქო და 2 საბავშვო, ასევე, ბიბლიოთეკასთან არსებობს ანდრია სინაურის სახელობის ლიტერატურული სახლი და ამერიკული კუთხე, რომელიც ამერიკის საელჩოს მხარდაჭერით დაფუძნდა 2012 წელს. ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა არის სამხარეო-საკოორდინაციო მეთოდური ცენტრი; ამდენად, იგი უფლებამოსილი და ვალდებულია, მეთოდური დახმარება გაუწიოს იმერეთის რეგიონისა და ქალაქის ყველა უწყებისა და ტიპის ბიბლიოთეკას. ამჟამად ბიბლიოთეკაში 17 განყოფილება მოქმედებს.

ბიბლიოთეკა ემსახურება მკითხველთა ყველა კატეგორიას. სამეცნიერო მუშაობა წარმოადგენს ბიბლიოთეკის საქმიანობის მთავარ პრიორიტეტს.

2009 წლიდან ბიბლიოთეკაში ხორციელდება მნიშვნელოვანი პროექტები:

- ყოველწლიურად ტარდება ქართველოლოგიური და ბიბლიოთეკამცოდნობითი მიმართულების საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. მოხსენებები (დასწრებული და დაუსწრებელი მონაწილეებისა) იბეჭდება ბიბლიოთეკის სამეცნიერო ჟურნალ „წელიწდეულში“. უკვე გამოცემულია „წელიწდეულის“ 14 ტომი. ჟურნალს აქვს ვებგვერდი: <https://yearbook.openjournals.ge/index.php/kly>; ელვერსია განთავსებულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ციფრულ ბიბლიოთეკა ივერიელში: <https://dspace.nplg.gov.ge/Weliwdeuli>;

- მუშავდება და გამოიცემა იმერეთის მხარის პერიოდული გამოცემების ანალიტიკურ ბიბლიოგრაფიათა კრებულები.

გარდა ამისა, ბიბლიოთეკაში დაფუძნებულია სამი საავტორო კონკურსი:

- 2013 წელი – საერთაშორისო ფოტოკონკურსი „წიგნი ობიექტივიდან“ (მე-13 საქალაქო ბიბლიოთეკა);

- 2015 წელი – ლიტერატურული კონკურსი „ჭადრის ოქროსფერი ფოთოლი“;

- 2022 წელი – კალიგრაფიის კონკურსი;

- 2022 წელი – დაფუძნდა ჟურნალი „თეთრი ხიდი“. დღეისათვის გამოცემულია 4 ნომერი.

ფონდებისა და თავად ბიბლიოთეკის სიძველის მიუხედავად, დღეს თანამედროვე ბიბლიოთეკაზე საუბარი შეუძლებელია ელექტრონული რესურსების გარეშე. ამიტომ ბიბლიოთეკა გამუდმებით ცდილობს, გამოიყენოს ყველა საშუალება ელექტრონული რესურსების განვითარებისთვის. ამისათვის იგი არა მხოლოდ იძენს ელექტრონულ საინფორმაციო ბაზებს, არამედ თვითონაც ქმნის. წელს დასრულდა ქართული წიგნადი ფონდის ელექტრონული კატალოგიზაციის პროცესი (<http://opacqutaisi.gela.org.ge/>). ბიბლიოთეკათა ნაწილი უკვე შეუდგა უცხოენოვანი წიგნადი ფონდის ელკატალოგიზაციას. ბიბლიოთეკა 2015 წლიდან ჩართულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკისა და ჯეოსელის ერთობლივ პროექტში „ციფრული ფოტომატიანი“ (<https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/104502>). პროექტის მიზანია, გააცოცხლოს იმერეთის რეგიონის, ჩვენი ქალაქის ისტორია; აღმოაჩინოს და შეაგროვოს ოჯახებში დაცული, საზოგადოებისათვის აქამდე უცნობი ფოტოკოლექციების ციფრული ვერსიები. ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა წელს შეუდგა ციფრული ბიბლიოთეკა „უქიმე-რიონის“ შექმნას. მიმდინარეობს ბიბლიოთეკის როგორც წიგნადი ფონდის, ასევე პერიოდული გამოცემების ელვერსიების შექმნა და მათი განთავსება ზემოაღნიშნულ ციფრულ ბაზაში.

ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა არის ქუთაისელი საზოგადოების საყვარელი თავშესაფრელი ადგილი. წლიდან წლამდე აქ უამრავი ღონისძიება იმართება: წიგნის წარდგინებები, კონფერენციები, საჯარო ლექციები, პოეზიის საღამოები, კონკურსები, დისკუსიები აქტუალურ საკითხებზე, შემოქმედებითი საღამოები, იუბილეები, შეხვედრები და სხვა.

ბიბლიოთეკა სამართლიანად ამაყობს უნიკალური და იშვიათი გამოცემების ფონდით. მათ შორის აღსანიშნავია: 1498 წელს გამოცემული ინკუნაბულა – დომიციუს კალდერონის „მარციალისის ორიოდე კომენტარისათვის“; დიონისე ლამბინის „ჰორაციუსი“ (1595); „სამართალი ბატონიშვილის ვახტანგისა“ (1828) და სხვა მრავალი.

ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა დეპოზიტარული, გაცვლითი ფონდის საშუალებით ეხმარება საქართველოს სხვადასხვა ტიპისა და უწყების ბიბლიოთეკას წიგნადი ფონდების გაძლიერებაში, ასევე, რეგიონებს სასოფლო ბიბლიოთეკების დაფუძნებაში.

ბიბლიოთეკა საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციისა და საქართველოს ბიბლიოთეკების კონსორციუმის წევრია.

საკვანძო სიტყვები: ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა, ანტონ ლორთქიფანიძე, საბიბლიოთეკო პროექტები, საბიბლიოთეკო ელექტრონული რესურსები.

ABSTRACT

Kutaisi Ilia Chavchavadze Public Library is one of the oldest libraries in Georgia, boasting a collection of over a million library documents including books, periodicals, and CD-DVD collections. Its collection spans both Georgian and foreign language literature, encompassing unique and rare publications that are considered national treasures.

Founded in 1873 by Anton Lortkipanidze, the library celebrated its 150th anniversary recently. From its inception, it has been a gathering place for the intellectual community of Kutaisi. In 1893, Anton Lortkipanidze donated his book collection to establish the city's public library, laying the foundation for its growth.

Over the years, the library underwent several transformations. In 1930, it was renamed Kutaisi State Public Library with Kosta Tavberidze appointed as its first director. The library moved to its current location in 1934, originally the residence of merchant Giorgi Stefanese dze Akofov, and expanded in 1914-1915 to include a third floor based on engineer E. Fricke's design.

In 1957, the library was named after Ilia Chavchavadze, a prominent Georgian writer and public figure. By 1974, all city and children's libraries in Kutaisi were centralized under its administration. Today, the Kutaisi Ilia Chavchavadze Public Library operates under the city's self-government with 12 branches, including 10 city branches, 2 children's branches, a literary house named after Andria Sinauri, and an American Corner established in 2012 with support from the American Embassy.

The library serves as a regional coordination and methodological center for the Imereti region, providing methodological assistance to various libraries. Currently, it operates with 17 departments, with a strong emphasis on scientific work as its main priority. The library caters to all categories of readers, maintaining its role as a cornerstone of cultural and educational life in Kutaisi and beyond.

Since 2009, important projects have been implemented in the library:

- Every year, an international scientific conference on Georgian and librarianship is held. Reports (from both present and absent participants) are published in the library's scientific collection „Yearbook“. Fourteen volumes of the „Yearbook“ have already been published. The collection has a website: <https://yearbook.openjournals.ge/index.php/kly>. The digital version is also available in the digital library of the National Library of the Parliament of Georgia, Iverieli: <https://dspace.nplg.gov.ge/Weliwdeuli>.

Collections of analytical bibliographies of periodicals from the Imereti region are developed and published.

Additionally, three author competitions are organized by the library:

- 2013 - International photo competition „Book through the Lens“ (13th City Library).

- 2015 - Literary competition „Golden Leaf of Chadri“.

- 2022 - Calligraphy competition.

In 2022, the „White Bridge“ magazine was founded. To date, four issues have been published.

Despite the age of its funds and the library itself, it is impossible to discuss a

modern library today without electronic resources. Therefore, the library constantly strives to utilize all means to develop its electronic resources. To achieve this, it not only acquires electronic information databases but also creates its own. This year, the electronic cataloging process of the Georgian book fund was completed at <http://opacqutaisi.gela.org.ge/>. Some libraries have already begun electronic cataloging of their foreign language book collections. Since 2015, the library has participated in a joint project with the National Library of the Parliament of Georgia and Geocell, titled „Digital Photo Chronicle“ (<https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/104502>). The project aims to preserve the history of the Imereti region and our city by discovering and collecting digital versions of photo collections held in private families and unknown to the public. This year, the Kutaisi Public Library launched the digital library „Uchimerion“. Work is underway to digitize the library's book collections and periodicals and place them in the aforementioned digital database.

The Kutaisi Public Library serves as a beloved meeting place for the Kutaisi community. Numerous events are held here annually, including book presentations, conferences, public lectures, poetry evenings, competitions, discussions on current issues, creative sessions, anniversaries, meetings, and more.

The library rightfully takes pride in its collection of unique and rare publications. Noteworthy among them are incunabula such as Domitius Calderon's „Commentary of Martialis“ (1498), Dionysius Lambini's „Horace“ (1595), and „Law of Batonishvili's Vakhtang“ (1828), among others.

Through its depository-exchange fund, the Kutaisi Public Library supports libraries of various types and agencies throughout Georgia, as well as in rural areas, in strengthening their book collections.

The library is an active member of the Georgian Library Association and the Consortium of Georgian Libraries.

Keywords: Kutaisi Public Library, Anton Lortkipanidze, library projects, library electronic resources.

ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა საქართველოს ერთ-ერთი უძველესი წიგნსაცავია. იგი ფლობს მილიონზე მეტ საბიბლიოთეკო დოკუმენტს: წიგნებს, პერიოდულ გამოცემებს, CD-DVD კოლექციებს. ფონდში დაცულია როგორც ქართული, ისე უცხოენოვანი ლიტერატურა. ბიბლიოთეკის სიმდიდრეა უნიკალური და იშვიათი გამოცემები, რაც ეროვნულ საგანძურს წარმოადგენს.

ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა 1873 წელს დააარსა ანტონ ლორთქიფანიძემ. წელს ბიბლიოთეკა საუკუნე-ნახევრის გახდა.

ანტონ ლორთქიფანიძე ცნობილი საზოგადო მოღვაწე იყო. იგი დაიბადა 1847 წელს ქუთაისის მაზრაში, სოფელ გოჩა ჯიხაიშში.

სწავლობდა ქუთაისის კლასიკურ გიმნაზიაში. 1872 წელს დაასრულა ოდესის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი. ანტონის თაოსნობით ქუთაისში ჩამოყალიბდა სცენისმოყვარეთა საზოგადოება და ხშირად იმართებოდა ქართული წარმოდგენები. ანტონი აქტიურად მონაწილეობდა ქუთაისის სათავადაზნაურო სკოლის ღარიბ მოსწავლეთა კომიტეტის საქმიანობაში, რომელსაც თავმჯდომარეობდა მისი მეუღლე ელენე ყიფიანი (დიმიტრი ყიფიანის ქალიშვილი). ანტონ ლორთქიფანიძე იყო ქუთაისის საბჭოს ხმოსანი დეპუტატი და ქალაქისთავის მოადგილე. ეროვნული მსოფლმხედველობის გამო მას მუდმივი თვალთვალისა და დევნის პირობებში უხდებოდა მოღვაწეობა. მიუხედავად ამისა, თავისი მოქალაქეობრივი და მამულიშვილური ვალი პირნათლად მოიხადა. გარდაიცვალა 1894 წელს. ანტონ და ელენე ლორთქიფანიძეები დაკრძალული არიან ქუთაისის წმინდა გიორგის ეკლესიაში, გორაზე.

1873 წლის 6 ოქტომბრით დათარიღებულ წერილში ანტონი კირილე ლორთქიფანიძეს წერდა:

„ძმაო კირილე,

კატალოლი უნდა წარვადგინო და გახსნის ნებას იმ დღესვე მომცემენ. წიგნებს გლახას და კარგს ფრანციზულს და რუსულს შეუყარე თავი ოთხი ათასამდის. ბიბლიოთეკის ბიბლიოთეკის დანარჩენი ვიყიდე, სახლი ვიქირავე, ბიბლიოთეკარებიც მყავს, ჟურნალებიც არის და მებელიც მაქვს; ერთის სიტყვით ყოვლისფერათ მზათ ვარ. ახლა თუ დრო გექნება, გაისარჯე და ბიბლიოთეკის პრავილოები (წესდება) გამოგვიგზავნე, აგრეთვე პატარა ბლანკები, რომელიც წიგნების წამლებს მიეცემა; ერთის სიტყვით ყოველივე რაც კი შეეხება ბიბლიოთეკის პრავილოებს გამომიგზავნე საჩქაროთ. ამ ბიბლიოთეკას ვხსნი ჩემს სახელზედ. არას კაციდგან არაფერს შემწეობას არ ვნახულობ, რადგან ვიცი რომ ბევრი პატრონების ჯოგს ხშირად სჭამს მგლები“ (ქსიმ, ფ. №2173/487).

1873 წლის 16 ნოემბერს გაზეთი „დროება“ (№42) იუწყებოდა:

„ისეთ მიყრუებულს და რკინის გზისგან დაჩაგრულს ქალაქში, როგორც ქუთაისია, მართლა რომ მოვლინებათ ჩაითვლება ა. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკის დაბადება.

ა. ლორთქიფანიძემ პირველად დაანახა ქუთაისელებს, რომ შესაძლებელია კაცმა ისეთ საქმესაც მოჰკიდოს ხელი, რომლისგან შემოსავალი კი არა, ცხადი ზარალიც მოელის. მაგრამ საზოგადო სიკეთისთვის კი საჭიროა ამ ნაირი საქმის დაწყება.

ჩვენ მადლობით მიულოცავთ ა. ლორთქიფანიძეს ამ მშვენიერი განზრახვისათვის გასჯას და ვისურვებთ, რომ იმერეთის სატახტო ქალაქმა გამოიყენოს გონების გასაზღვრად ის საშუალებები, რომელსაც მისცემს მას ბიბლიოთეკა“ (დროება 1873).

გახსნის პირველი დღეებიდანვე ბიბლიოთეკა იქცა ქუთაისის მოაზროვნე საზოგადოების თავშესაყარ ადგილად. მან თითქმის 20 წელი იარსება, ხოლო 1893 წელს, როცა ქალაქის მმართველობამ გადაწყვიტა, ქალაქში საზოგადო საჯარო ბიბლიოთეკა დაეარსებინა, ანტონ ლორთქიფანიძემ, ყოველგვარი საფასურის გარეშე, საკუთარი

ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი გადასცა ქალაქის გამგეობას, რითაც ფაქტობრივად საპირკველი ჩაუყარა ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკას:

„... ამის საბუთი ამ დღეებში თავ. ან. ნიკ. ლორთქიფანიძემ დაგვანახვა, რომელმაც მომავალის ბიბლიოთეკისათვის ათას ხუთასიოდე ცალი წიგნი უსასყიდლოდ დაუთმო და სამუდამოდ შესწირა ქალაქს. ეს ისეთი შესაწირავია, რომ მკვიდრს საპირკველს დაუდებს ბიბლიოთეკას; ამ ათას ხუთას წიგნში, როგორც ნამდვილად ვიცით, ბევრი იშვიათი და თვალსაჩინო წიგნი იპოვება - როგორც რუსულის მწერლობისა, ისე ფრანგულისა. რასაკვირველია, თავ. ან. ნიკ. ლორთქიფანიძე ამ შესაწირავისთვის დიდის მადლობის ღირსია და, სრული იმედია, ამ ამბავს ქალაქი არ დაივიწყებს (ივერია 1893).

საჯარო ბიბლიოთეკისათვის თავდაპირველად ქალაქის სამმართველოს შენობაში გამოუყვიათ ორი პატარა ოთახი: ერთი - საცავის, მეორე - სამკითხველო დარბაზისათვის. ქუთაისელი საზოგადოება დიდი სიხარულით შეხვედრია ამ ფაქტს. ბიბლიოთეკისათვის წიგნები შეუწირავთ: კირილე ლორთქიფანიძეს, სერგო ბახტაძეს, რიგით მოქალაქეებს. თუმცა საბიბლიოთეკო საქმიანობაში ბევრი ხარვეზიც ყოფილა. ამის შესახებ 1909 წელს გაზეთი „ფონი“ წერდა: „ნეტავ როდის იქნება, ჩვენი „დუმა“ წიგნის სამკითხველოსთვისაც იფიქრებს და როდის იქნება, ჩვენი საზოგადოება სამკითხველოში ჯდომას ისწავლის“ (ქსზ - 110 1984: 6).

1910 წელს ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკისათვის გამოძებნეს უკეთესი შენობა ქალაქის სამმართველოს კლუბში, ხოლო 1911 წელს, ქალაქისათვის - ჩიქოვანის მოწვევით, ბიბლიოთეკის გამგედ დაინიშნა პედაგოგი და მწიგნობარი ქალი, პელაგია ლორია. მისი ინიციატივითა და ენერგიული ხელმძღვანელობით ბევრი რამ გაკეთდა ბიბლიოთეკის მუშაობის გარდასაქმნელად.

1930 წელს ბიბლიოთეკას ქუთაისის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა ეწოდა და მის პირველ დირექტორად კოსტა თავბერიძე დაინიშნა.

შენობა, რომელშიც დღეს ბიბლიოთეკა არის განთავსებული, მას 1934 წელს გადაეცა. თავდაპირველად ეს შენობა კომერსანტ გიორგი სტეფანეს ძე აკოფოვის საცხოვრებელი სახლი იყო. რამდენადაც ნაგებობა იმდროინდელ ქუთაისში გამოირჩეოდა თავისი არქიტექტურით, ფართით და მოხერხებული მდებარეობით, ამიტომ შემთხვევით არ იყო, რომ 1875 წლის დეკემბერში დაფუძნებულმა ქალაქის თვითმმართველობამ და სათათბირომ სწორედ ამ შენობაში დაიდეს ბინა (მესხი 1971: 4).

1896 წელს სახლის პატრონმა, გიორგი აკოფოვმა, შენობა დააგირავა ქუთაისის სათავადაზნაურო ბანკში, საიდანაც ის მოგვიანებით არონ ელიგულაშვილმა შეიძინა.

1909 წელს შენობის მეორე სართულზე მოთავსებული იყო აზოგ-დონის კომერციული ბანკის ქუთაისის განყოფილება, ქვედა სართულზე კი - სხვადასხვა სავაჭრო.

1914-1915 წლებში შენობას, ინჟინერ ე. ფრიკეს პროექტით, დაამატეს მესამე სართული და ასეთივე სახე აქვს დღესაც.

1957 წელს ქუთაისის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკას დიდი ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის - ილია ჭავჭავაძის სახელი მიეკუთვნა.

1974 წელს ქუთაისში, საჯარო ბიბლიოთეკის ბაზაზე, განხორციელდა ქალაქის ბიბლიოთეკების ცენტრალიზაცია. დღემდე ყველა საქალაქო და საბავშვო ბიბლიოთეკა სტრუქტურულად ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკას ექვემდებარება.

1997 წელს საჯარო ბიბლიოთეკას შეეცვალა სახელწოდება და ეწოდა ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის სამეცნიერო-უნივერსალური ბიბლიოთეკა, ხოლო საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 3 ივლისის დადგენილების საფუძველზე ბიბლიოთეკის სტატუსი შემდეგნაირად განისაზღვრა: კერძო სამართლის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი – ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა. ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის 2015 წლის 07 აგვისტოს №876 ბრძანების საფუძველზე ბიბლიოთეკას კვლავ შეეცვალა სახელწოდება და გახდა საჯარო ბიბლიოთეკა.

ამრიგად, დღეისთვის ქუთაისში მოქმედებს ქალაქის თვით-მმართველობის დაქვემდებარებაში მყოფი ქუთაისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის საჯარო ბიბლიოთეკა 12 ფილიალით: 10 საქალაქო და 2 საბავშვო, ასევე, ბიბლიოთეკასთან არსებობს ანდრია სინაურის სახელობის ლიტერატურული სახლი და ამერიკული კუთხე, რომელიც ამერიკის საელჩოს მხარდაჭერით, დაფუძნდა 2012 წელს. ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა არის სამხარეო-საკოორდინაციო მეთოდური ცენტრი; ამდენად, იგი უფლებამოსილი და ვალდებულია, მეთოდური დახმარება გაუწიოს იმერეთის რეგიონისა და ქალაქის ყველა უწყებისა და ტიპის ბიბლიოთეკას.

სხვადასხვა დროს ტარდებოდა გარკვეული ღონისძიებები სტრუქტურის სრულყოფის თვალსაზრისით. ამჟამად ბიბლიოთეკაში 17 განყოფილება მოქმედებს.

ბიბლიოთეკა ემსახურებამკითხველთა ყველა კატეგორიას. სამეცნიერო მუშაობა წარმოადგენს ბიბლიოთეკის საქმიანობის მთავარ პრიორიტეტს. ამიტომ ბიბლიოთეკაში დაფუძნდა სამეცნიერო საბჭო, რომელშიც გაერთიანებული არიან არა მარტო ბიბლიოთეკის თანამშრომლები, არამედ ქალაქის სამეცნიერო ინტელიგენციის წარმომადგენლები. საბჭოს უმთავრესი ფუნქციაა, განსაზღვროს ბიბლიოთეკის სამეცნიერო მუშაობის ძირითადი მიმართულებები.

2009 წლიდან ბიბლიოთეკაში ხორციელდება მნიშვნელოვანი პროექტები:

- ყოველწლიურად ტარდება ქართველოლოგიური და ბიბლიოთეკათმცოდნეობითი მიმართულების საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. მოხსენებები (დასწრებული და დაუსწრებელი მონაწილეებისა) იბეჭდება ბიბლიოთეკის სამეცნიერო ჟურნალ „წელიწდეულში“. უკვე გამოცემულია „წელიწდეულის“ 14 ტომი. ჟურნალს აქვს ვებგვერდი: <https://yearbook.openjournals.ge/index.php/kly>; ელვერსია, ასევე, განთავსებულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ციფრულ ბიბლიოთეკა ივერიელში: <https://dspace.nplg.gov.ge/Weliwdeuli>;

• მუშავდება და გამოიცემა იმერეთის მხარის პერიოდული გამოცემების ანალიტიკურ ბიბლიოგრაფიათა კრებულები.

გარდა ამისა, ბიბლიოთეკაში დაფუძნებულია სამი საავტორო კონკურსი:

• 2013 წელი – საერთაშორისო ფოტოკონკურსი „წიგნი ობიექტივიდან“ (მე-13 საქალაქო ბიბლიოთეკა);

• 2015 წელი – ლიტერატურული კონკურსი „ჭადრის ოქროსფერი ფოთოლი“;

• 2022 წელი – კალიგრაფიის კონკურსი.

• 2022 წელი – დაფუძნდა ჟურნალი „თეთრი ხიდი“. დღეისათვის გამოცემულია 4 ნომერი.

ფონდებისა და თავად ბიბლიოთეკის სიძველის მიუხედავად, დღეს თანამედროვე ბიბლიოთეკაზე საუბარი შეუძლებელია ელექტრონული რესურსების გარეშე. ამიტომ ბიბლიოთეკა გამუდმებით ცდილობს, გამოიყენოს ყველა საშუალება ელექტრონული რესურსების განვითარებისთვის. ამისათვის იგი არა მხოლოდ იძენს ელექტრონულ საინფორმაციო ბაზებს, არამედ თვითონაც ქმნის. წელს დასრულდა ქართული წიგნადი ფონდის ელექტრონული კატალოგიზაციის პროცესი (<http://opacqutaisi.gela.org.ge/>). ბიბლიოთეკათა ნაწილი უკვე შეუდგა უცხოენოვანი წიგნადი ფონდის ელკატალოგიზაციას. ბიბლიოთეკა 2015 წლიდან ჩართულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკისა და ჯეოსელის ერთობლივ პროექტში „ციფრული ფოტომატიანი“ (<https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/104502>). პროექტის მიზანია, გააცოცხლოს იმერეთის რეგიონის, ჩვენი ქალაქის ისტორია, აღმოაჩინოს და შეაგროვოს ოჯახებში დაცული, საზოგადოებისათვის აქამდე უცნობი ფოტოკოლექციების ციფრული ვერსიები. ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა წელს შეუდგა ციფრული ბიბლიოთეკა „უქმერიონის“ შექმნას. მიმდინარეობს ბიბლიოთეკის როგორც წიგნადი ფონდის, ასევე პერიოდული გამოცემების ელვერსიების შექმნა და მათი განთავსება ზემოაღნიშნულ ციფრულ ბაზაში.

ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა ნამდვილად არის ქუთაისელი საზოგადოების საყვარელი თავშესაყრელი ადგილი. წლიდან წლამდე აქ უამრავი ღონისძიება იმართება: წიგნის წარდგინებები, კონფერენციები, საჯარო ლექციები, პოეზიის საღამოები, კონკურსები, დისკუსიები აქტუალურ საკითხებზე, შემოქმედებითი საღამოები, იუბილეები, შეხვედრები და სხვა. განსაკუთრებული ხალხმრავლობაა საბიბლიოთეკო კვირეულის დღეებში. საბიბლიოთეკო კვირეული ნამდვილი ზეიმი. მთელი კვირის განმავლობაში გრძელდება ღონისძიებები საჯარო ბიბლიოთეკასა და საქალაქო ფილიალებში, რაც ბიბლიოთეკასა და საზოგადოებას კიდევ უფრო აახლოებს ერთმანეთთან.

ბიბლიოთეკა სამართლიანად ამაყობს უნიკალური და იშვიათი გამოცემების ფონდით. მათ შორის აღსანიშნავია: 1498 წელს გამოცემული ინკუნაბულა – დომიციუს კალდერონის „მარციალისის ორიოდე კომენტარისათვის“; დიონისე ლამბინის „ჰორაციუსი“ (1595 წ.); „სამართალი ბატონიშვილის ვახტანგისა“ (1828 წ.) და სხვა მრავალი.

ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა დეპოზიტარული, გაცვლითი ფონდის საშუალებით ეხმარება საქართველოს სხვადასხვა ტიპისა და უწყების ბიბლიოთეკებს წიგნადი ფონდების გაძლიერებაში. ასევე, რეგიონებს სასოფლო ბიბლიოთეკების დაფუძნებაში.

ბიბლიოთეკა საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციისა და საქართველოს ბიბლიოთეკების კონსორციუმის წევრია. ჩვენი პარტნიორი ორგანიზაციები არიან: საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა, თსუ საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, ალ. დიუმას სახელობის ფრანგული კულტურის ცენტრი, თბილისის გოეთეს ინსტიტუტი, ამერიკის საელჩო, ირანის ისლამური რესპუბლიკის საელჩო, პოლონეთის რესპუბლიკის საელჩო, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ზუგდიდის შოთა მესხიას სახელობის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, კ. კეკელიძის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმი და მრავალი სხვა.

გამოყენებული ლიტერატურა და წყაროები

დროება 1973: გაზეთი „დროება“, 16 ნოემბერი, №42, 1873.

ივერია 1893: გაზეთი „ივერია“, 7 აპრილი, №69, 1893.

მესხი 1971: მესხი ლ., ანტონ ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკა, გაზეთი „ქუთაისი“, №6, 1971.

ქსზ-110 1984: ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა-110 (1873-1983), შემდგენლები: ლ. ნუცუბიძე, ს. არველაძე. თბილისი, 1984.

ქსიმ: ქუთაისის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმი, ფონდი №2173/487.